

AANVULLEND RAPPORT

BACHELOROPLEIDING FILOSOFIE

TILBURG SCHOOL OF HUMANITIES

AND DIGITAL SCIENCES

TILBURG UNIVERSITY

QANU
Catharijnesingel 56
PO Box 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: +31 (0) 30 230 3100
E-mail: support@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q0758

© 2020 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUDSOPGAVE

AANVULLEND RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING FILOSOFIE VAN TILBURG UNIVERSITY	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING	5
ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING	5
SAMENSTELLING VAN HET PANEL.....	5
WERKWIJZE VAN HET PANEL	7
SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL	9
BEHANDELING VAN STANDAARD 3 UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING	11
BIJLAGEN	15
BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN	17
BIJLAGE 2: CURRICULUMOVERZICHT	19
BIJLAGE 3: BESTUDEERDE DOCUMENTEN	20

Dit rapport is vastgesteld op 24 februari 2020.

AANVULLEND RAPPORT OVER DE BACHELOROPLEIDING FILOSOFIE VAN TILBURG UNIVERSITY

Dit rapport is een aanvulling op het eerdere visitatierapport (d.d. 11 oktober 2017). Het volgt daarom hetzelfde Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. september 2016), in het bijzonder paragraaf 2.9.2 Beoordeling na herstel.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE OPLEIDING

Bacheloropleiding Filosofie

Naam van de opleiding:	Filosofie
CROHO-nummer:	56081
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	academisch
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	- uitstroomprofiel Onderzoek - uitstroomprofiel Ondernemen - uitstroomprofiel Onderwijs (in afbouw)
Locatie:	Tilburg
Varianten:	voltijd, deeltijd
Onderwijstaal:	Nederlands
Inleverdatum NVAO:	27 maart 2020

Het paneloverleg van het visitatiepanel Filosofie vond plaats op 29 november 2019 te Utrecht.

ADMINISTRATIEVE GEGEVENS VAN DE INSTELLING

Naam van de instelling:	Tilburg University
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief

SAMENSTELLING VAN HET PANEL

De NVAO heeft op 11 november 2019 ingestemd met de samenstelling van het panel. Het panel dat de bacheloropleiding Filosofie beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. M.J.B. (Martin) Stokhof, hoogleraar Taalfilosofie aan de Universiteit van Amsterdam [voorzitter];
- Prof. dr. H.H.A. (Bert) van den Brink, decaan van het University College Roosevelt en hoogleraar Filosofie aan de Universiteit Utrecht;
- Prof. dr. J.P. (Jan) Opsomer, hoogleraar aan en coördinator van het De Wulf-Mansion Centre van de Katholieke Universiteit Leuven (België);
- Dr. M.J. (Marcel) Becker, universitair hoofddocent Wijsgerige Ethiek aan de Radboud Universiteit;
- A. (Anouk) de Jong BSc., student masteropleiding Philosophy of Science, Technology and Society, en masteropleiding Communication Science aan de Universiteit Twente [student-lid].

Het panel werd ondersteund door dr. I.M. (Irene) Conradie, die optrad als secretaris.

AANLEIDING VOOR DE AANVULLENDE BEOORDELING

De beoordeling van de bacheloropleiding Filosofie (destijds: Wijsbegeerte) aan de Tilburg School of Humanities and Digital Sciences (TSHD) van Tilburg University was onderdeel van de beoordeling van de visitatiegroep Wijsbegeerte. Op 11 oktober 2017 stelde het toenmalige panel zijn definitieve rapport vast. Op basis van de informatie in het zelfevaluatierapport, de bestudeerde eindwerken en het locatiebezoek constateerde het panel een ernstige onvolkomenheid in het toetsprogramma van het uitstroomprofiel Ondernemen. Het was voor het panel onduidelijk wie de examinatoren waren voor het stageonderdeel en hoe dit beoordeeld werd. Ook kon het niet achterhalen hoe de 18 EC verdeeld werden tussen stage en scriptie. Verder deed het panel de aanbeveling om duidelijke afspraken te maken over de omvang van de scriptie en over de wijze van handelen als studenten langer over hun scriptie doen dan bedoeld is. Het beoordeelde Standaard 3 (Toetsing) daarom als 'onvoldoende'. Daarnaast constateerde het panel binnen het uitstroomprofiel Onderwijs een te hoge studielast van 192 EC. Volgens het panel was het mogelijk de benodigde herstelmaatregelen binnen afzienbare tijd door te voeren.

De instelling heeft op 1 maart 2018 een herstelplan opgesteld en dit aan de NVAO voorgelegd. In het herstelplan gaf de instelling eerst een overzicht van de kritiekpunten en aanbevelingen van het panel op het gebied van toetsing en beoordeling. Vervolgens werden maatregelen gekoppeld aan de verschillende kritiekpunten en aanbevelingen van het panel. Tot slot werd een overzicht gepresenteerd van de stand van zaken en de voorgenomen planning voor het realiseren van het herstel.

Op basis van het visitatierapport, herstelplan en het advies van de opleidingscommissie daarover besloot de NVAO op 28 september 2018 tot toekenning van een herstelperiode van twee jaar, conform artikel 5a. 12a van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW). Naar het oordeel van de NVAO was met het herstelplan en het positieve oordeel van de opleidingscommissie daarover voldoende aannemelijk gemaakt dat de opleiding binnen die termijn alsnog aan het kader zou voldoen.

Studeerbaarheid uitstroomprofiel Onderwijs

De NVAO vroeg de opleiding ook om binnen de herstelperiode, naast het herstel op Standaard 3, het door het panel geconstateerde probleem met betrekking tot de studeerbaarheid van het uitstroomprofiel Onderwijs op te lossen. Dit profiel besloeg 192 EC en wettelijk gezien kan een wo-bacheloropleiding slechts 180 EC beslaan (WHW, artikel 7.4a, eerste lid).

De opleiding heeft besloten om het uitstroomprofiel Onderwijs af te bouwen en niet langer aan te bieden binnen de bacheloropleiding vanaf het academisch jaar 2019-2020. In de eindrapportage geeft ze aan dat dit is ingegeven door het verzoek van de NVAO, in combinatie met het zeer beperkte aantal studenten dat voor dit uitstroomprofiel koos. Dit is binnen alle geledingen van de opleiding behandeld en vastgelegd in het Onderwijs- en Examenreglement 2019-2020. Studenten met belangstelling voor onderwijs kunnen na afronding van hun bachelordiploma de educatieve module Filosofie volgen, een korte vervolgopleiding van 30 EC. Het huidige panel kan zich vinden in deze keuze en waardeert het geboden alternatief.

Het panel attendeerde de opleiding er wel op dat er ook voor het laatste cohort studenten een overgangssituatie dient te zijn waarmee aan de wettelijke eisen wordt voldaan. Studenten die zijn gestart in het academisch jaar 2018-2019 kunnen in hun tweede jaar, in 2020, nog kiezen voor dit uitstroomprofiel. De opleiding heeft daarop extra documentatie aangeleverd waarin het voor deze laatste geïnteresseerde studenten in een oplossing voorziet.

Om het curriculum van 192 EC naar 180 EC te reduceren, stelt de opleiding voor om drie cursusonderdelen uit het derde jaar enkel extracurriculair aan te bieden. Het betreft het vak 'Masterclasses' (3 EC), de 'Didactische Oriëntatiestage' (12 EC) en het bijbehorende 'Opleiden in de School' (3 EC). Voor de resterende 6 EC volgen studenten een keuzevak. Bijlage 2 bevat een

curriculumoverzicht van het uitstroomprofiel Onderwijs in het derde jaar. In het tweede jaar hebben studenten - in lijn met het oorspronkelijke curriculum van 192 EC - in 2019-2020 nominaal nog 66 EC gevolgd. Daarom bevat de opzet voor 2020-2021 slechts 54 EC. Vanwege de inhoudelijke samenhang met de oriëntatiestage zag de opleiding geen mogelijkheid 6 EC te onttrekken aan de vakken die nu extracurriculair worden aangeboden. Wanneer studenten deze vakken extracurriculair afronden, kunnen zij alsnog de beperkte tweedegraads lesbevoegdheid behalen. Een reductie van het aantal filosofie-vakken was niet haalbaar omdat anders niet wordt voldaan aan de gemeenschappelijke eindkwalificaties van de bacheloropleiding Filosofie. Deze opzet heeft wel gevolgen voor de aanvullende eindkwalificaties van dit uitstroomprofiel (zie Bijlage 1). De drie huidige aanvullende eindkwalificaties worden teruggebracht tot: 'Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie met het uitstroomprofiel Onderwijs heeft kennis van state-of-the-art didactische methoden in de filosofie.'

Het panel vindt dat de opleiding gelijk heeft als ze stelt dat de hoeveelheid filosofie in deze opleiding niet teruggebracht kan worden: dan ontbreekt voldoende scholing in filosofie voor een verantwoorde beroepsuitoefening als leraar filosofie. Als praktische oplossing kan het panel zich vinden in de beslissing om voor de resterende 6 EC een keuzevak aan te bieden. Wellicht dat er voor kan worden gekozen de resterende 6 EC niet aan een extra keuzevak filosofie maar aan didactische scholing te besteden. Maar ook dan is de didactische scholing te gering om tot een tweedegraadsbevoegdheid te kunnen leiden.

Volgens het panel biedt de geboden oplossing een praktisch geloofwaardige en haalbare opzet om aan de wettelijke eisen te voldoen. Het geeft de studenten de gelegenheid om via extracurriculair onderwijs een beperkte tweedegraadsbevoegdheid te verwerven. Dat maakt het onderwijskarakter van dit uitstroomprofiel mager, maar dat is nu een onvermijdelijk gevolg van de wettelijk vereiste reparatie.

WERKWIJZE VAN HET PANEL

Vorbereiding

Ter voorbereiding op de herstelbeoordeling heeft de opleiding een uitgebreide stand-van-zakennotitie opgesteld (*Eindrapportage hersteltraject Filosofie - TSHD - TiU*) en vijf panelleden gevraagd om het herstel te beoordelen. Drie panelleden, onder wie de voorzitter, waren lid van het panel dat de opleiding in 2017 beoordeelde. Het huidige panel heeft bij de beoordeling van het herstel van de opleiding gekozen voor een proportionele benadering. Met instemming van de opleiding werd besloten tot een beoordeling op afstand op basis van aangeleverde documenten. Vanwege de onvoldoende op Standaard 3 besloot het panel een selectie van beoordelingsformulieren van recent afgeronde eindwerken op te vragen. In overleg met de voorzitter heeft de secretaris een afgewogen selectie van beoordelingsformulieren gemaakt uit het overzicht van afgestudeerden van het laatste academisch jaar (zie Bijlage 3). Hierbij is rekening gehouden met spreiding over de verschillende uitstroomprofielen, cijfers en beoordelaars. Na een controle op volledigheid door de secretaris zijn het accreditatiebesluit van de NVAO over de opleiding, de stand-van-zakennotitie, bijlagen en de beoordelingsformulieren aan het panel ter beschikking gesteld. Het overzicht van de bestudeerde documenten staat in Bijlage 3. Het panel bestudeerde deze documenten en noteerde voor het overleg de eerste bevindingen.

Paneloverleg en rapportage

Het panel heeft op 29 november 2019 overleg gevoerd om zijn bevindingen op basis van het materiaal te bespreken. Tijdens het intern beraad heeft het panel nog aanvullende informatie bij de opleiding opgevraagd om tot een oordeel te komen. Op basis van de bevindingen van het panel heeft de secretaris een conceptrapport opgesteld dat, na accordering door het panel, aan de opleiding is voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het panel heeft het commentaar van de opleiding besproken en vervolgens het definitieve rapport vastgesteld.

Definitie oordelen

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleiding als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs mag worden verwacht van een Associate Degree-programma, bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de basiskwaliteit en vertoont tekortkomingen op meer aspecten.

Voldoende

De opleiding voldoet over de volle breedte van de standaard aan de basiskwaliteit.

Goed

De opleiding steekt systematisch uit boven de basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch ver uit boven de basiskwaliteit en geldt als een internationaal voorbeeld.

SAMENVATTEND OORDEEL VAN HET PANEL

Dit rapport heeft betrekking op de beoordeling van het herstel van de bacheloropleiding Filosofie van Tilburg University. Naar aanleiding van het initiële visitatierapport uit 2017 heeft de NVAO de opleiding een herstelperiode toegewezen. Hierin diende de opleiding Standaard 3 van het van toepassing zijnde beperkte beoordelingskader aan de hand van een door de NVAO goedgekeurd herstelplan te verbeteren. Aanvullend vroeg de NVAO de opleiding om het door het panel geconstateerde probleem met betrekking tot de studeerbaarheid van het uitstroomprofiel Onderwijs op te lossen. Het uitstroomprofiel Onderwijs besloeg 192 EC en wettelijk gezien kan een wo-bacheloropleiding slechts 180 EC beslaan (Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW), artikel 7.4a, eerste lid). Het huidige panel handhaaft voor de opleiding het voldoende oordeel van de initiële visitatie op Standaarden 1, 2 en 4.

Studeerbaarheid uitstroomprofiel Onderwijs

De opleiding heeft besloten het uitstroomprofiel Onderwijs vanaf het academisch jaar 2019-2020 niet meer aan nieuwe studenten aan te bieden. Aanvullend is er een aangepast curriculum opgezet voor het laatste cohort studenten dat is gestart in 2018-2019. Om het curriculum van 192 EC naar 180 EC te reduceren, stelt de opleiding voor om drie cursusonderdelen (van totaal 18 EC) uit het derde jaar enkel extracurriculair aan te bieden en voor de resterende 6 EC een keuzevak aan te bieden. Volgens het panel biedt de geboden oplossing een praktisch geloofwaardige en haalbare opzet om aan de wettelijke eisen te voldoen. Het geeft de studenten bovendien de gelegenheid om via extracurriculair onderwijs een tweedegraadsbevoegdheid te verwerven.

Standaard 3: Toetsing

Het panel concludeert dat de onduidelijke grens tussen stage en scriptie in het uitstroomprofiel Ondernemen nu helder is afgebakend: van de stage en scriptie zijn afzonderlijke onderwijseenheden gemaakt, voor elk is duidelijk aangegeven wie voor de beoordeling verantwoordelijk is en de vastlegging is goed ingericht. De beoordelingsroutes van scriptie en stage acht het panel passend, zij het dat het panel slechts één stagebeoordeling heeft kunnen inzien omdat één student een stage binnen het uitstroomprofiel Ondernemen heeft afgerond sinds de invoering van de nieuwe stageprocedure. Deze beoordeling maakt wel een zeer adequate indruk.

De vernieuwde scriptieprocedure kenmerkt zich door een strakkere structuur en fasering. Het panel waardeert dat zo vooraf duidelijk is voor alle betrokkenen hoe het proces verloopt en wat mogelijke sancties zijn bij het niet nakomen van afspraken. Bij een strakker proces dient de studeerbaarheid goed bewaakt te blijven. Het panel concludeert dat de opleiding hier oog voor heeft en studenten bij de eerste evaluatie hierover geen negatieve signalen afgaven. De selectie bestudeerde beoordelingsformulieren van de scripties geeft volgens het panel blijk van een voldoende valide, betrouwbare en transparante scriptiebeoordeling. Als verbeterpunt geeft het panel mee dat een verduidelijking van wat (kwantitatief) de bandbreedte van de predicaten is, kan helpen om meer homogeniteit aan te brengen in de beoordeling. De georganiseerde en geplande kalibratiesessies zijn op dit punt al een goed initiatief. Het panel waardeert de zorgvuldige communicatie met studenten en docenten over de wijzigingen en de ontwikkelde kwaliteitscultuur binnen de opleiding. Op basis hiervan acht het panel het herstel adequaat uitgevoerd.

Het panel beoordeelt de Standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Filosofie

Standaard 1: Beoogde leerresultaten	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing	voldoende
Standaard 4: Gerealiseerde leerresultaten	voldoende
Algemeen eindoordeel	voldoende

De voorzitter, prof. dr. Martin Stokhof, en de secretaris, dr. Irene Conradie, van het panel verklaren hierbij dat alle panelleden kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 24 februari 2020

BEHANDELING VAN STANDAARD 3 UIT HET BEOORDELINGSKADER VOOR DE BEPERKTE OPLEIDINGSBEOORDELING

Standaard 3: Toetsing

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Bevindingen en overwegingen panel 2017

Toetsing en beoordeling

Tijdens het locatiebezoek in 2017 stelde het toenmalige panel vast dat de examencommissie haar wettelijke taken op het gebied van kwaliteitsborging adequaat uitvoert, dat de faculteit een toetsbeleid heeft geformuleerd en dat de opleiding over een adequaat toetsstelsel beschikt. De examencommissie had een toetscommissie ingesteld die steekproefsgewijs de kwaliteit van de tentamens onderzoekt. De toetsen werden vooraf onderworpen aan *peer review*, alle tentamens werden voor afname voorgelegd aan een tweede docent. De toetsing was in het algemeen valide, transparant en betrouwbaar.

Toetsing uitstroomprofiel Ondernemen

Het panel trof echter een ernstige onvolkomenheid aan in het toetsprogramma van het uitstroomprofiel Ondernemen. De totale omvang van de scriptie was voor dit uitstroomprofiel volgens het programmaoverzicht 18 EC in plaats van 10 EC zoals voor de andere uitstroomprofielen gold. De eisen aan de scriptie waren echter gelijk. Bij navraag bleek dat een stage deel uitmaakte van deze 18 EC, maar de beoordeling van die stage was onduidelijk. Volgens betrokken docenten werd er een stageverslag gevraagd van de student, dat verslag werd afgehandeld met de stagebegeleider, maar speelde geen rol in het cijfer van de scriptie. Om meer zicht te krijgen op de wijze waarop de beoordeling van de stage plaatsvond, vroeg het panel nadere documentatie op, waaronder de studiehandleiding. Ook deze documentatie verschaftte geen helderheid over de beoordeling van de stage. Het bleef voor het panel voor, tijdens en na het visitatiebezoek onduidelijk wie de examinatoren waren voor het stageonderdeel, en hoe dit beoordeeld werd. Ook kon het panel niet achterhalen hoe de 18 EC verdeeld werden tussen stage en scriptie.

Deze onduidelijke situatie noopte het panel tot de conclusie dat in het aanwezige systeem de transparantie en objectiviteit van de toetsing binnen de bacheloropleiding onvoldoende gewaarborgd was. Het panel was de mening toegedaan dat hiervoor maatregelen nodig waren en dat het mogelijk zou zijn om die binnen korte tijd door te voeren. Het panel deed de aanbeveling om stage en scriptie als afzonderlijke onderwijseenheden te beschouwen die afzonderlijk getoetst worden, zodat voor beide onderdelen duidelijk is wie de examinatoren zijn en hoe het onderdeel getoetst wordt.

Scriptieprocedure

Verder vond het panel dat er duidelijke afspraken dienen te worden gemaakt over de omvang van de scriptie en over de omgang met overschrijdingen van de maximumomvang van de scriptie. Met eenduidige afspraken over de wijze van handelen als studenten langer over hun scriptie doen dan bedoeld is en over de hoeveelheid begeleiding die studenten daarbij krijgen, weten studenten waar ze aan toe zijn en worden ze op een gelijke wijze behandeld.

Vanwege de onduidelijke toetsing bij het uitstroomprofiel Ondernemen, met daarbij de aanbeveling om de scriptieprocedure wat betreft omvang en duur aan te scherpen, beoordeelde het panel Standaard 3 als 'onvoldoende'.

Bevindingen panel 2019

De opleiding geeft in haar verslag over de herstelactiviteiten een overzicht van de oorspronkelijke kritiekpunten van het panel rond 'toetsing en beoordeling' en de maatregelen die de opleiding heeft

genomen om de kritiekpunten weg te nemen. Het panel waardeert dat de opleiding goed heeft gereageerd op zijn kritische opmerkingen en serieus is omgegaan met de aanbevelingen.

Toetsing uitstroomprofiel Ondernemen

De opleiding heeft na het bezoek van het panel de inrichting van het uitstroomprofiel Ondernemen herzien. In het herstelplan gaf ze aan twee maatregelen door te gaan voeren voor aanvang van het collegejaar 2018-2019: ten eerste de splitsing van de stage en scriptie in afzonderlijke onderwijsseenheden; ten tweede de invoering van een duidelijke rolverdeling bij, en vastlegging van, de beoordeling van de scriptie en de stage. Uit de stand-van-zakennotitie vernam het panel dat deze maatregelen inderdaad vanaf september 2018 zijn uitgevoerd.

Het panel heeft vastgesteld dat de bachelorstage volledig is losgekoppeld van de bachelorscriptie. Een positief punt is dat daarmee de scriptieprocedure, scriptievoorwaarden en beoordeling van de bachelorscriptie zijn gelijkgeschakeld voor alle uitstroomprofielen (zie Scriptieprocedure). Voor de bachelorstage en de bachelorscriptie zijn twee losse handleidingen opgesteld waarin de nieuwe procedures zijn omschreven. Bij de loskoppeling is een duidelijke splitsing in EC's toegepast, waarbij het totaal van 18 EC voor stage en scriptie gelijk is gebleven. In de nieuwe situatie worden 6 EC toegekend aan de stagecursus 'BA stage Filosofie'. Voor de scriptie volgt de student twee onderdelen: het 'Bachelorscriptietraject Filosofie' van 2 EC voor de opzet van een eigen onderzoeksplan en de 'BA Scriptie Wijsbegeerte' van 10 EC voor de scriptie zelf. Het panel heeft bij de opleiding gevraagd naar de mogelijkheid dat studenten hun scriptie schrijven voor of in samenwerking met een organisatie waar zij ook stagelopen. Een dergelijke combinatie is niet mogelijk: de stage en de scriptie worden afzonderlijk van elkaar uitgevoerd en daarmee blijft het onderscheid tussen stage en scriptie gehandhaafd.

De stage resulteert in een Stage Portfolio, het eindproduct van de stagecursus 'BA stage Filosofie'. De beoordeling van dit portfolio wordt uitgevoerd door een docent van Tilburg School of Humanities and Digital Sciences (TSHD). Deze academisch stagebegeleider is officieel als examinator benoemd door de examencommissie. De externe organisatorische stagebegeleider heeft enkel een adviserende rol en levert, ter informatie, kwalitatieve feedback over de stage. Het panel is tevreden over deze duidelijke rolverdeling en acht het passend dat de beoordeling van de stage nu uitsluitend is belegd bij docenten van TSHD.

Verder heeft het panel de stagehandleiding bestudeerd en constateert het dat deze handleiding transparant beschrijft hoe de beoordelingsprocedure verloopt en wat de taakverdeling is tussen de organisatorische stagebegeleider en de academisch stagebegeleider. Ook biedt de handleiding inzicht in de doelstellingen van de stage, de voorwaarden voor deelname, de richtlijnen voor het Stage Portfolio en praktische toelichting op de voorbereiding, de stageperiode en de afronding van de stage. De bijlagen bieden de student een overzicht van de benodigde documenten, waaronder het stagebeoordelingsformulier. De beoordelingscriteria zijn vooraf duidelijk voor de student.

Sinds de invoering van de nieuwe stageprocedure heeft één student een stage afgerond binnen het uitstroomprofiel Ondernemen. Het panel heeft het ingevulde evaluatieformulier en het stagebeoordelingsformulier voor deze student bestudeerd. Het constateert dat de externe organisatorische stagebegeleider, vanuit een adviserende rol, op het evaluatieformulier inhoudelijk bruikbare toelichting geeft op het werk en het functioneren van de stagiair in de organisatie. De beoordeling van de academisch stagebegeleider geeft voor alle criteria een cijfer met adequate onderbouwing, wat resulteert in een gewogen eindcijfer. Het panel beschouwt dit als een transparante, valide en betrouwbare beoordeling, al is één formulier een moeilijke graadmeter. Meer algemeen stelt het panel vast dat er goed is nagedacht over de opzet van het formulier. Op basis hiervan concludeert het dat de vastlegging van de stagebeoordeling nu goed is geregeld.

Scriptieprocedure

Naar aanleiding van de aanbeveling van het panel om de scriptieprocedure wat betreft omvang en duur aan te scherpen, heeft de opleiding het scriptiebeoordelingsproces voor zowel de bachelor- als

de masteropleiding Filosofie herzien. Dit rapport zal specifiek ingaan op de aanpassing voor de bacheloropleiding.

Uit de stand-van-zakennotitie maakt het panel op dat de herziene scriptieprocedure per 2018-2019 door de opleiding is ingevoerd. Dit omvat de volgende wijzigingen:

- De invoering van strikte deadlines, inclusief een *go/no go*-moment.
- In de nieuwe procedure kan een scriptie niet in behandeling worden genomen wanneer de maximale omvang in termen van aantal woorden wordt overschreden.
- De invoering van aparte beoordelingsformulieren voor elk van de beoordelaars, een gezamenlijk beoordelingsformulier alsmede een procedure voor het onafhankelijk invullen van deze formulieren.

De scriptiecoördinator speelt een belangrijke rol in de uitvoering van het vernieuwde scriptieproces. Hij/zij verzorgt de cursus 'Bachelorscriptietraject Filosofie' en beoordeelt het scriptieplan van de studenten. Ook wijst de scriptiecoördinator de supervisor en tweede lezer toe. Gedurende het scriptieproces is hij/zij aanspreekpunt voor de supervisor. De bijgevoegde handleiding (*Bachelor Thesis Procedure 2018-2019*) bood het panel een gedetailleerd overzicht van het tijdspad van het scriptieproces en wat er per fase van de student wordt verwacht. De bijlagen van de handleiding bevatten de individuele en gezamenlijke beoordelingsformulieren, een toelichting op het scriptieproces in het eerste semester en uitleg van de terminologie.

Het panel waardeert de strakkere structuur en fasering die is aangebracht in het scriptieproces: er zijn een aantal duidelijke beslismomenten, met bijbehorende sancties. Het acht het een onvermijdelijk gevolg dat de flexibiliteit en keuzevrijheid van studenten binnen het programma enigszins wordt beperkt door de strakkere structuur met vaste deadlines voor verschillende ijkpunten. Het panel vindt het in dat licht opportuun dat de opleiding een vroegtijdige evaluatie onder studenten heeft gehouden en het vertrouwt erop dat de opleiding in de uitwerking de studeerbaarheid verder in het oog houdt. Daarnaast vindt het panel de taakverdeling in het scriptieproces helder en stelt het op prijs dat er een toezichtmechanisme is in de rol van de scriptiecoördinator. De opgestelde documentatie geeft alle betrokkenen inzicht in het scriptieproces, wat de transparantie ten goede komt.

De beoordeling van de bachelorscriptie wordt uitgevoerd door docenten van TSHD, welke officieel benoemd zijn door de examencommissie. Het panel heeft een selectie van zeven beoordelingsformulieren van recent afgeronde scripties bekeken. Daarbij zijn formulieren uit alle drie uitstroomprofielen meegenomen. Het panel constateert dat de beoordelingsformulieren de ingezette herstelmaatregelen weerspiegelen. Over het algemeen zijn de beoordelingsformulieren zorgvuldig ingevuld en geven ze een goed inzicht in de wijze waarop het oordeel tot stand is gekomen. De mate waarin de toelichtingen van begeleider en tweede lezer van elkaar verschillen, geven een duidelijke indicatie dat er sprake is van voldoende onafhankelijkheid in de totstandkoming van het oordeel.

Wat het panel opviel, is dat verschillende docenten nog uiteenlopend omgaan met het vastleggen van de beoordeling van het eindwerk. In een aantal gevallen was één van beide beoordelaars summier in de toelichting en/of werd geen cijfer per criterium toegekend. De *BA thesis grading guidelines* geeft enkel als aanbeveling om per criterium een cijfer te noteren. Daarnaast liepen de kwalitatieve beoordelingen tussen de beoordelaars in een enkel geval uiteen (de één met oordelen in het bereik *very good* en *excellent*, de ander in het bereik *satisfactory* en *good*), terwijl ze op vrijwel hetzelfde cijfer uitkwamen. Op dit punt ziet het panel nog ruimte voor verbetering. Het meent dat een verduidelijking van wat (kwantitatief) de bandbreedte van de predicaten is, kan helpen om meer homogeniteit aan te brengen in de beoordeling. Het verwacht dat het beoordelingsformulier daarbij kan ondersteunen, bijvoorbeeld door te werken met een *rubric*. Tegelijk stelt het panel vast dat de opleiding al actie onderneemt om de betrouwbaarheid van de oordelen te vergroten. Zo heeft de opleiding in oktober 2018 een kalibratieworkshop georganiseerd met alle docenten van de opleiding. Op basis van de bevindingen tijdens die workshop werden de beoordelingscriteria verder verduidelijkt in de *BA thesis grading guidelines*. Verder geeft de opleiding aan dat vanaf 2019-2020 er jaarlijks

een kalibratiesessie met het team zal plaatsvinden. Het panel vindt dit een goed initiatief en gaat ervan uit dat dit, in combinatie met de geplande formalisering van de *TSHD guidelines* in 2019-2020, verder bijdraagt aan vergroting van de beoordelaarsbetrouwbaarheid.

Communicatie

De stand-van-zakennotitie beschrijft ook hoe de opleiding de wijzigingen in het uitstroomprofiel Ondernemen en de nieuwe scriptieprocedure heeft gecommuniceerd aan haar studenten en docenten. Het panel is positief over de zorgvuldige wijze waarop de opleiding hier aandacht aan heeft besteed, onder meer in voorlichtingssessies en via BlackBoard voor studenten en in departementsvergaderingen en een kalibratieworkshop met docenten. Een eerste evaluatie van de nieuwe scriptieprocedure met studenten eind 2018 was overwegend positief en verbeteruggesties zijn actief door de opleiding opgepakt. Deze aanpak onderschrijft volgens het panel het beeld van een breed gedragen kwaliteitscultuur.

Overwegingen panel 2019

Het panel concludeert dat de onduidelijke grens tussen stage en scriptie in het uitstroomprofiel Ondernemen nu helder is afgebakend: van de stage en scriptie zijn afzonderlijke onderwijseenheden gemaakt, voor elk is duidelijk aangegeven wie voor de beoordeling verantwoordelijk is en de vastlegging is goed ingericht. De beoordelingsroutes van scriptie en stage acht het panel passend, zij het dat het panel slechts één stagebeoordeling heeft kunnen inzien omdat één student een stage binnen het uitstroomprofiel Ondernemen heeft afgerond sinds de invoering van de nieuwe stageprocedure. Deze beoordeling maakt wel een zeer adequate indruk.

De vernieuwde scriptieprocedure kenmerkt zich door een strakkere structuur en fasering. Het panel waardeert dat zo vooraf duidelijk is voor alle betrokkenen hoe het proces verloopt en wat mogelijke sancties zijn bij het niet nakomen van afspraken. Bij een strakker proces dient de studeerbaarheid goed bewaakt te blijven. Het panel concludeert dat de opleiding hier oog voor heeft en studenten bij de eerste evaluatie hierover geen negatieve signalen afgaven. De selectie bestudeerde beoordelingsformulieren van de scripties geeft volgens het panel blijk van een voldoende valide, betrouwbare en transparante scriptiebeoordeling. Als verbeterpunt geeft het panel mee dat een verduidelijking van wat (kwantitatief) de bandbreedte van de predicaten is, kan helpen om meer homogeniteit aan te brengen in de beoordeling. De georganiseerde en geplande kalibratiesessies zijn op dit punt al een goed initiatief. Het panel waardeert de zorgvuldige communicatie met studenten en docenten over de wijzigingen en de ontwikkelde kwaliteitscultuur binnen de opleiding. Op basis hiervan acht het panel het herstel adequaat uitgevoerd.

Conclusie

Bacheloropleiding Filosofie: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

ALGEMEEN EINDOORDEEL

Het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'. Het oordeel 'voldoende' op Standaard 1, 2 en 4 blijft gehandhaafd. Daarmee wordt het eindoordeel voor de opleiding eveneens 'voldoende'.

Conclusie

Het panel beoordeelt de *bacheloropleiding Filosofie* als 'voldoende'.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1: BEOOGDE LEERRESULTATEN

Bacheloropleiding Filosofie 2018-2019

a Gemeenschappelijke eindkwalificaties

Kennis en inzicht

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie:

1a heeft uitgebreide kennis van en inzicht in de diverse systematische disciplines van de westerse filosofie;

1b heeft verdiepte kennis van en inzicht in een van de systematische disciplines van de westerse filosofie;

1c heeft uitgebreide kennis van de geschiedenis van de filosofie;

1d heeft kennis van en inzicht in de nieuwste ontwikkelingen in de filosofie;

1e heeft kennis gemaakt met de verschillende rollen die een filosoof in de samenleving kan spelen en met het werkveld van filosofen.

Toepassen kennis en inzicht

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie:

2a heeft het vermogen een filosofisch probleem te identificeren, analyseren, interpreteren en helder uiteen te zetten;

2b kan mogelijke zienswijzen op dit probleem beargumenteren en

2c kan deze zienswijze vanuit een eigen standpunt kritisch evalueren en beoordelen.

Oordeelsvorming

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie:

3a is in staat logisch te redeneren en analytisch, kritisch, synthetisch en interpretatief te denken;

3b is in staat tot een evaluatie van de kwaliteit van een filosofisch betoog en kan er kritisch op reflecteren;

3c is in staat om de ontwikkelingen in de samenleving en de wetenschap kritisch te beoordelen en evalueren.

Communicatie

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie:

4a kan filosofische argumenten ontwikkelen en kan ze mondeling en schriftelijk presenteren aan een publiek van zowel specialisten als niet-specialisten;

4b kan deze argumenten relateren aan de relevante literatuur.

4c kan praktijkproblemen vertalen naar een filosofische probleemstelling en omgekeerd, het leren communiceren van de bevindingen van het filosofisch onderzoek naar mensen in een bepaald werkveld.

Leervaardigheden

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie:

5a beschikt over analytische, synthetische en interpretatieve vaardigheden verbonden met het lezen van primaire filosofische teksten en met wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de filosofie;

5b beschikt over bibliografische vaardigheden verbonden met het lezen van primaire filosofische teksten en met wetenschappelijk onderzoek op het gebied van de filosofie;

b Aanvullende eindkwalificaties uitstroomprofielen

Uitstroomprofiel Onderzoek

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie met het uitstroomprofiel Onderzoek

- kan kritiek formuleren en verwerken op een paper op de wijze zoals dat ook bij academische tijdschriften plaats vindt;
- kan verbanden leggen tussen filosofische theorieën en een empirische wetenschap (psychologie);

- kan de conclusies van zijn filosofisch onderzoek duidelijk en overtuigend overbrengen zowel op een gespecialiseerd publiek van onderzoekers als op een niet-gespecialiseerd publiek;
- heeft het vermogen om state-of-the-art onderzoek te identificeren, interpreteren en aan de ontwikkeling hiervan bij te dragen.

Uitstroomprofiel Onderwijs (uitdovend)

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie met het uitstroomprofiel Onderwijs

- kan filosofische inzichten, argumenten en theorieën duidelijk overbrengen op leerlingen;
- kan goed overleggen met andere docenten over de effectiviteit van leermethoden;
- heeft het vermogen om state-of-the-art didactische methoden in de filosofie te identificeren, eigen te maken en aan de ontwikkeling hiervan bij te dragen.

Uitstroomprofiel Ondernemen

Een Bachelor of Arts, afgestudeerd in Filosofie met het uitstroomprofiel Ondernemen

- is in staat om filosofische kennis en inzicht toe te passen op een maatschappelijk probleem;
- kan de conclusies van het filosofisch onderzoek naar een praktisch probleem duidelijk en overtuigend overbrengen zowel op belanghebbenden als op een niet-gespecialiseerd publiek;
- kan nieuwe perspectieven op praktische problemen in een organisatorische context ontwikkelen door gebruik te maken van state-of-the-art filosofische concepten en methoden;
- kan een stageplek vinden en benutten om zich te ontwikkelen in functie van de eigen professionele ambities.

BIJLAGE 2: CURRICULUMOVERZICHT

Bacheloropleiding Filosofie - uitstroomprofiel Onderwijs: curriculum 3^e jaar 2020-2021

Semester 1	
Gemeenschappelijk	
Analytische Filosofie (Hedendaags 2)	6 EC
Philosophy of Law: Human Rights (P&S 3)	6 EC
Existentialisme en Post-Structuralisme (Hedendaags 3)	6 EC
Philosophy of Mind	6 EC
Bachelorscriptietraject Filosofie	2 EC
Onderwijs	
Algemene didactiek	6 EC
Vakdidactiek Filosofie	6 EC
Semester 2	
Gemeenschappelijk	
Bachelorscriptie Filosofie	10 EC
Keuzevak	6 EC
Extra-curriculair	
Didactische Oriëntatiestage	12 EC
Opleiden in de school	3 EC
Masterclasses	3 EC

BIJLAGE 3: BESTUDEERDE DOCUMENTEN

Het panel heeft voorafgaand aan het paneloverleg zeven ingevulde beoordelingsformulieren van eindwerken en een ingevuld stageformulier bestudeerd van de bacheloropleiding Filosofie. De gegevens van de eindwerken zijn bekend bij QANU en zijn op aanvraag beschikbaar.

Het panel heeft voorafgaand aan het paneloverleg onder meer de volgende documenten bestudeerd:

- Stand-van-zakennotitie: Eindrapportage hersteltraject Filosofie - TSHD - TiU
- Herstelplan Filosofie (inclusief advies OC)
- NVAO besluit TiU wo-ba Filosofie d.d. 28-09-2018
- Visitatierapport over de bacheloropleiding Wijsbegeerte en de masteropleiding Filosofie van Tilburg University d.d. 11-10-2017
- Curriculum bacheloropleiding Filosofie 2018-2019
- Filosofie Stagehandleiding 2018-2019
- BA Philosophy Thesis Grading Guidelines
- Guidelines for Thesis Assessment TSHD 2019-2020
- Onderwijs- en Examenregeling TSHD 2018-2019 Bachelors
- Uitstroomprofiel Onderwijs binnen de BA Filosofie